Tizenkilenczedik évfolyam. 264. szám. Kolozsvárt, hétfő, november 21. 1898.

SZERKESZTŐI IRODA:
...agyar-utcza végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK“ előfizetési dija:
...évre 16 frt v. 32 korona. | Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
...évre 8 frt v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.
Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilttéri czikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Veszélyes előnyomulás.

Az „Ellenzék“ kimutatása az ak- oláhokról, komoly gondolatokat ...t. Ez a harmadfél milliónyi nép pénzintézetben, 107 millió forgalommal ad magáról életjelt. Előnyomása szembeötlő.

Szeben, Segesvár, Medgyes, Szász-...n, Brassó 80 százalék erejéig vol- ...szász városok harmincz év előtt. ...már csak félig szász városok.

Holdvilág, Dános, Asszonyfalva, ...kapus, Szelindek, Nagycsür, Disz- — mikor a gymnáziumot jártam, ...len szász községek voltak. A szá- ...közt lakó oláhok apró, szegényes, kis kunyhókban huzódtak meg ...gázó községek legvégén. Még a ...omuk is fából volt. Iskola épen ...létezett.

A szászok régi szép kőházai la- ...cserélték. Homlokzatukról letün- ...Luther-idezetek és a német ...Kék és vörös betük byzantinus ...nyákkal hirdetik, hogy oláh em- ...ett a szász-ház tulajdonosa. Ha ...arányokban foly tovább a szá- ...eloláhosodása, kétszáz év mulva ...dónak sem marad szász ember ...élyi részekben.

Szászlóna, Szászfenes, Szászmáthé, ...erked és még egy csomó község ...megyében szász telepivény volt. ...ruházata, a lakházépités stilje ...község neve még mindig őrzi a ...emléket. Egyebekben tisztára ...lett valamennyi. Az átalakulás ...étlenül történt.

Hasonló természetü vesztesége a ...r fajnak is van.

Ki hinné, hogy Gyula, Borsa, ...ás, Kajántó, Kötelend, Apahida, ...övesd, Mélykut, Diós, Poklos, ...Dombhát merőben oláh közsé- ...Ki hinné, hogy ilyen dülőnevek: ...Kenderes, Szépmál, Sóvár, ...Aszályos, Nyirkos, Csepegő, ...Agyagdomb, Vesszős, Berek, ...Vezeklő, Királykut oláh köz- ...határában fordulnak elő? Hát ...családnevekről: Kertész, Ku- ...Kecskeméti, Szőke, Kis, Katona, ...Hunyadi, Fekete, Mogyorósi, ...Burján, hinné e valaki, hogy ...va szót sem tud a név viselője ...rul?

...vonatkozólag nekem egy gyüj- ...em van. Jó kis kötetre menne, ...omatnám mindazon családnak, ...nek, dülőnek a magyar nevét, ...az erdélyi részekben csak név- ...tották meg magyarságukat.

...Emke azért jött létre, hogy ...tartó eloláhosodásnak gátat ...Fájdalom, nem felel meg a vá- ...nak.

...szegyüjtötte vagyonát, de nincs ...elemhez se eszméje, se ener- ...Volt kidolgozott terve, de nincs ...ási érzéke. Maholnap kölcsö- ...sérgetési és eszem-iszom társu- ...lyed. Főtisztviselője, ki a tár- ...tevékenység minden szálát ma- ...ragadta, országgyülési képvise- ...s ezzel megosztotta munka- ...és megbénitotta akcióképes-

...oláhok pedig szivós öntuda- ...al nyomulnak előre. Korán át- ...hogy középosztályra van szük- ...Ennek a megalkotásán fáradoz- ...nuló ifjuságuk részére reális ...t akarnak nyitani. Ez a czélja ...az oláh pénzintézetek szaporo- ...A magyar állam ellen fölvett ...ükben legérezhetőbb szükségnek ...lt az egyéni függetlenség hiánya. ...függetlenség pedig nincs jól ...vagyoni helyzet nélkül. Ennél- ...rvszerüleg müködnek a vagyoni ...áson.

...meg kell érteni. Az oláh pénz- ...k valóban oláh intézetek. Hatékonyabbak minden iskolánál. Mindenik bástyája, paizsa, fegyvere az oláh törekvésnek. Érdekszálakkal füzik magukhoz a népet. Elhelyezési fészkek a tanult emberek számára. Politikai gyülhelyek. Faktorok egy külön társadalom mesterséges alakitásánál. Szövetségesei az egyháznak, a hol vallásilag van szervezve a magyargyülölet és az iskolának, a hol értelmileg van fejlesztve az oláh eszme.

Mikor egy harmadfél milliónyi nép egyházilag, iskolailag, pénzügyileg, irodalmilag és társadalmilag el van szakitva a hazától; akkor — ha igy foly tovább — csak idő kérdése, hogy politikailag is elszakadjon. Nem kell feledni, hogy egyházukban és iskolájukban csak félig-meddig vannak ellenőrizve. Pénzintézeteikben épenséggel nincsenek ellenőrizve. A veszély tehát rohamosan nő.

A mentés eszközéről egy másik alkalommal irok.

B. M.

Politikai hirek.

Az indemnity előadói. Az indemnity-javaslat tárgyalását ma kezdték meg. Előadója Hegedüs, de mivel a vita előreláthatólag igen sokáig fog eltartani, a pénzügyi bizottság megválasztotta Pulszkyt, Gajáryt és Neményit helyettes előadókul.

Uj provizórium. A Neue Freie Presse azt irja, hogy báró Bánffy legközelebb interpelláltatni fogja magát arra nézve, hogy mi történik, ha a költségvetési provizórium parlamenti uton nem volna kivihető? A miniszterelnök az interpellláczióra adandó válaszában kifejtené nézetét és szándékát és a többség ama határozatában, a melylyel ezt a választ tudomásul veszi, akarja az alkotmányos fedezetet megtalálni további eljárására nézve.

A bécsi ujság véleménye szerint érdekes lesz, hogy az osztrák kormány a magyarországi eseményekre való tekintetből mit fog tenni, vajjon a kiegyezési provizóriumra vonatkozólag törvényjavaslatot fog-e a reichsrath elé terjeszteni, vagy pedig egyszerüen a karácsonyi szünet alatt a 14. § alapján fogja-e meghosszabbitani a kiegyezést.

A Hentzi-ügy.

Arról a kérdésről, vajjon Hentzi tábornok, mint Pétervárad parancsnoka tett-e esküt, Beöthy Ákos, Beöthy Ödön 1848-iki kormánybiztos fia eként nyilatkozik egy uj ságiró előtt, édesatyjának többszöri elbeszélései alapján:

Hogy tett-e esküt Hentzi a magyar alkotmányra, e kérdés eldöntöttnek tekintendő azzal a nem tagadható ténynyel, hogy ugy a Don Miguel-ezredbeli két zászlóalj, mint az olasz Cekkopieri-ezred zászlóalja is teljes diszben kivonulva az esküt Beöthy Ödön kormánybiztos kezébe letette. Teljesen kizártnak tartja azt, hogy egyedül a várparancsnok, Hentzi ne tette volna le az esküt az alkotmányra. Hogy ezt egy olyan határozottságáról ismert, még hozzá katonaviselt ember, mint Beöthy Ödön eltürte, vagy elfelejtette volna, egyszerüen lehetetlenség. Hogy Hentzinek eskületételéről külön akta nem vétetett, az könnyen megtörténhetett, de erre nem is volt szükség, mert az egész várőrség esküje nyilvánosan, együttesen történt. Hentzi várparancsnok pár nappal Beöthy Ödönnek Péterváradról való távozása után összegyüjtötte a tisztikart és kinyilatkoztatta, hogy szándéka a várőrséget a bécsi hadügyminiszter rendelete alá visszahelyezni; felszólitotta őket, hogy az engedelmességet vele együtt a magyar kormánynál mondják fel. A derék Don Miguel-bakák ezért fellázadtak a tisztek ellen. Hentzit magát elfogták és mindaddig lezárva tartották, mig Beöthy Ödön meg nem érkezett. A kormánybiztos Hentzit fegyveres őrség alatt Budapestre küldte a magyar kormány rendelkezésére. E tényekből világosan következik, hogy Hentzi Péterváradon megszegte az esküjét, vagy mondjuk: fogadalmát a magyar alkotmányra.

* * *

A minap a Házban szőnyegre került a kérdés, vajjon Hentzi csakugyan térdreborulva kért-e kegyelmet Kossuth Lajostól. Báró Fejérváry miniszter arra hivatkozott, hogy erről hivatalos akta nincs, Thaly Kálmán pedig Kossuth Lajosnak előtte tett szóbeli nyilatkozatára hivatkozott. Most erről irásbeli bizonyitékot is találtak, s közlik Kossuth Lajosnak 1893. szeptember 25-én Turinban kelt levelét, melyet 1893. október 3-én közöltek a budapesti lapok. A levélnek Hentziről szóló része ez:

„Rendkivül különös változatosságokon ment keresztül Budavára emlékezetének megörökitése Magyarországon. Két szobor áll Budavárában ennek emlékére, az egyiket Ausztria császárja állittatta akkor, amikor még nem volt Magyarország királyává koronázva és állittatta annak a Hentzinek tiszteletére, aki (ilyen az emberi sors szeszélye) egykoron nyilt ajtók mellett, sokaknak szemeláttára, osztrák tábornoki egyenruhája teljes diszében térdre borult lábaim előtt, esdekelve, hogy vegyem oltalmam alá családját s hüségesnek vallva magát a magyar haza iránt, kért, nyujtsak neki alkalmat hasznos szolgálatot tenni a hazának; siettem őt fölemelni az arczomat pirító helyzetből, a kért oltalmat megadtam, a kivánt alkalmat kiszolgáltattam, s ő ezt azzal viszonozta, hogy (nem tagadom: vitéz) védőjévé szegődött Budavárának, a még nem magyar király, osztrák császár szolgálatában a magyar nemzet ellen, megbombázta Magyarország nyilt fővárosát, légbe akarta röpiteni a Duna hidját, megtagadta Budavár átadását törvényes urának, a magyar nemzetnek. Küzdött ellene, vitézül védte a rosz ügyet és sok vitéz magyarnak vérét ontotta, ami magának is életébe került.“

Végrehajtás a magyar állam ellen.

Pulszky Károly még sem olyan bolond, a minőnek a Kuria itélte. Mert a hogy fölmentő itéletét megkapta, egész jogosan követeli tizenötezer forintnyi fizetését az államtól arra az időre, a mióta hivatalban van is, meg nincs is. Hiszen ő ellene fegyelmi vizsgálatot a kormány nem folytatott, hanem bünpört; meghurczolták, elcsukták, fölmentették, kieresztették. Nem bünös, nem sikkasztott, ártatlan és beszámithatatlan. Ez jog- és végérvényesen igy el van döntte. Hivatalvesztésre tehát a Kuria nem itélve. Fegyelmi uton a minisztérium hivatalából el nem mozditotta. Hogy helyébe az Országos Képtár igazgatójának Kammerer Ernőt nevezte ki Wlassics, az az ő dolga, ebből Pulszky Károlynak kára nem lehet. Sőt nem is indithat már ellene fegyelmi vizsgálatot, mert idejét multa s a kuriai itélettel meg van haladva. Ő tehát jogilag most is az Országos Képtár igazgatója, szabadságolt állományban. S huzza fizetését, csakhogy a minisztérium ki nem utalványozza neki. Ezért pörli a kormányt s azt hiszem, pörét megnyeri.

Most jön a másik furcsaság. Végül a harmadik.

Lefoglalták Magyarország selymeit a milanói kiállitáson s árvereztetni akarták Darányi miniszter és Bezerédi kormánybiztos nagy ijedségére. Olszki, a milanói nagy régiségkereskedő foglaltatta le annak a nyolczvanezer forintnyi követelésének a fejében, a melyet olasz törvényszékek neki a magyar állam ellen megitéltek, a Pulszky Károly által igazgatói minőségében megvett s tényleg szállitott képekért és régiségekért, a melyeket Kammerer és Wlassics a leltározásnál becsomagolva találtak s átvenni vonakodtak. A bizottság ugyanis sokkal kevesebbre becsülte e tárgyakat a vételárnál s ha a kifizetésnél veszteség éri a magyar államot, Pulszky Agostonnak még nagyobb kártérítést kellett volna fizetnie igérete szerint öcscseért annál a negyvenhétezer foritnál, a melyet a hamis Rafael-kép és a rendetlen számadások miatt letenni kényszerült. Tehát Olszkit elutasitották.

Olszkinak alkalmasint igaza volt. Mert mit tartozik az a kereskedőre, hogy ha egy szakértő vevőnek az általa becsült mértékben adhat el régiségeket. Pulszky miniszteri megbizással utazott, hogy vásárlásokat tegyen s hivatalos állásánál fogva jogositva volt vagy látszott lenni az üzlet megkötésére. Ha azután a megbizó magyar kormánynak az áru nem tetszik s az árt drágálja ezt végezze el megbizottjával és ne akarja kárát a kereskedőnek.

De nem igy fogta föl a kérdést a kulturminiszterium s Olszki hiába járt itt fühöz-fához, szóba sem áltak vele s az ügyvédek nem igérhették neki, hogy pörét az állam ellen itt megnyerje; ő tehát Olaszországban pörölt, mert ott történt a vásárlás. Megnyerte követelését, de a magyar állam megtagadta a megitélt összeg kifizetését is. A biróság megtagadta az itélet végrehajtását formális okokból, hogy a konzul nem illetékes képviselni Olaszországot, csak a bécsi nagykövet. Olszki várt, most pedig a magyar államot Milanóban megcsipte s ellene exekucziót vezetett.

Lőn nagy háborgás, mert csunya botrány, ha egy kiállitáson egy államot nyilvánosan kikiáltanak rossz fizetőnek, a kitől az idegen csak pörrel és végrehajtással kaphatja meg a pénzét. Ezért irt panaszos levelet a milanói osztrák-magyar konzul Goluchovszky külügyminiszternek s ez Bánffy bárónak.

Most, hogy a botrány kitudódott, a miniszterek fejüket összdugták és gyorsan intézkedtek, hogy ki kell egyezni Olszkival. Megajánlottak neki harminczkilenczezer forintott, követelésének felét; hogy kiegyeztek-e, megtudjuk hétfőn a kormány feleletéből Rakovszky István bejelentett interpellácziójára. De kérdjük, ha két esztendő előtt a minisztérium Olszkinak fölajánlotta volna az egyezséget, nem okosabb lett volna-e s az államhoz méltóbb?

Ámde honnan veszik a födözetet Olszki kielégitésére? Kormánypárti lapok azt irják, hogy Pulszky Károly hátralékos fizetéséből, abból a pörös tizenötezer forintból s minthogy az nem lesz elég, a jövő évek járandósága lenne a födözet, ha Pulszky Károly olyan őrült volna, hogy fizetését a magyar államnak átengedné.

De tudunk mi egy más forrást: Fizessen Pulszky Ágost.

És most a legczifrább a harmadik eset: következménye annak a könnyelmü és nem komoly, de nagyon is pártos eljárásnak, a melyet ennek az ügynek minden stádiumában tapasztaltunk. Pulszky Ágost 1896. február 14-én levelet irt a miniszterelnöknek, a mely igy szól:

.... Bárminő előzmények után sem akarom türni, hogy nevemet viselő és családomhoz tartozó egyén eljárása folytán az állam károsodjék: ezennel ujra kinyilatkoztatom, a mit már február 11-dikén hangoztattam nagyméltóságod előtt, hogy a szépmüvészeti muzeum részére eszközölt mütárgyak vásárlásából származó és biróilag vagy közigazgatásilag megállapitandó bárminő összegü kárt — ha ugyan kár egyátalán fenforog — megfelelő összegben meg fogom tériteni s nagyméltóságod kezeihez átszolgáltatni.

E levél következtében Pulszky Ágost negyvenhétezer forintot a kormánynak átadott, — de azt beszélik, hogy a Kuria fölmentő itélete után a negyvenhatezer forintot visszakövetelte s azt neki vissza is adták.

Már most a biróilag megitélt s Milanóban az állam által fizetett összeget Pulszky Ágost kötelező levele értelmében okvetetlenül meg fogja-e a magyar államnak tériteni.

Vidéki hirlapirók szövetsége.

Budapest, nov. 20.

A Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége tegnap Budapesten a Pannónia szálló külön termében rendkivüli közgyülést tartott, melynek főtárgya volt a vidéki ujságirók nyugdijintézetének megalakitása. A közgyülésen Kulinyi Zsigmond szövetségi elnökölt. Jelen volt a két alelnök: Szávay Gyula (Győr) és Barát Ármin (Temesvér), Petrán József, az „Ellenzék“ belmunkatársa, s az igazgatóság tagjai közül Blaskovics Ferencz orsz. képv., Lovassy Andor, Lenkei Lajos (Pécs), Kaffher Béla (Szombathely), Kiss Károly (N.-Kikinda), Kuszkó István (Kolozsvár), Tömörkény István (Szeged), Ujlaky Antal (Szeged), Koncz Ákos (Debreczen), Brájjer Lajos dr. (N.-Becskerek) összesen, a meghatalmazásokkal együtt ötven tag.

Palócz László szövetségi titkár és Reich szegedi tanárnak mint szakértőknek előadása alapján beható vita tárgyává tették a kidolgozott szabályokat és táblázatokat, melyek alapján a szövetség már ma, alig két esztendei fennállása után hozzáfoghat saját nyugdijintézetének létesitéséhez.

A határozmányok szerint nemcsak személyes nyugdijat biztosithatnak maguknak a tagok, hanem özvegyeiknek és árváiknak is tisztességes ellátást szerezhetnek. A nyugdij kiszámitásnak alapja körülbelül megegyezik az országos hirlapirói nyugdijintézet táblázataival s a közgyülés az előterjesztett alapszabályokat ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A nyugdijintézet már a jövő év január 1-én életbe lép s azonkivül külön segélyalapja is lesz a szövetségnek, mely eddig 5007 frt felett rendelkezik.

A szövetség összes vagyona kerekszám 30,000 frtot tesz, a miből már 15,000 frt van elkülönitve a nyugdijintézet czéljaira. A rendes tagok száma 108, az alapitó 105, a pártoló tagoké 489.

A közgyülés előtt az igazgatóság tartott ülést s elhatározta, hogy Gallovics Jenő érdekében, a kinek kilencz párbaja keletkezett, mert a hirlapirói kar szidalmazását egy asztaltársaságtól számon kérte, s a kit ezen párbajokért egy évi fogházra itéltek, kegyelmi kérvényt nyujt be s ezt küldöttségileg fogja átadni Erdély igazságügyi miniszternek.

A borhamisitók.

Bpestről irják:

A pécsi Engel-czég, a melynek hirhedt borhamisitási ügye a rendőrség egyik előkelő tisztviselőjének fegyelmi eljárás alá való vonásával még nagyobb szenzáczióvá nőtte ki magát, eléggé elmésen szerette volna ország-világ előtt lerázni azt a kellemetlen vádat, hogy pancsolt kotyvalékot árul a vignettéja alatt. A mikor Splényi Ödön báró rendőrtanácsos meghozta Engelék ügyében ismeretes itéletét, a beszüntető határozattal együtt viszszaadta a czégnek a vizsgálat alatt lefoglalt bormintákat is. Persze volt gondja a czégnek, hogy ezek a veszedelmes minták jó helyre kerüljenek, a hol legföljebb a sertérfajhoz tartozó emlősök akadnak rá és a mint ez megtörtént, egy bárgyu komédiával óhajtotta viszszaszerezni veszendőbe ment üzleti reputáczióját. Folyamodott a czég Darányi Ignácz dr. földmüvelésügyi miniszterhez: Bejelentette, hogy most már önként megajánlja a hivatalos vizsgálatot, sőt kéri és üzlete érdekében szükségesnek tartja, hogy pécsi és promontori borpinczéit a miniszter illetékes bizottsággal vizsgáltassa meg. Egyuttal kérte a minisztert, hogy a két pinczéből ujabb bormintákat, a melyeket a VIII. kerületi kapitányság lefoglalt és a IV. kerületi kapitányság visszaadot, a czég időközben „elhasználta“.

Pécsről a „Magyar Hirlap“ a következő levelet kapta:

Nem csoda, ha az Engel-czég bizonyos megnyugvással venné, hogyha hirhedt borhamisitási ügyében idevaló, pécsi emberek „szak“ véleménye képezné a döntő itélet alapját. Hiszen városszerte tudjuk-látjuk, hogy kikkel füzi össze Engeléket a komaság-barátság s ha a belügyminiszter ur valóban tárgyilagos, minden melléktekintettől távól álló itéletet akar, nem bizhatja a véleményadást a czéggel szoros baráti és egyébb öszszeköttetésben levő emberekre.

Természetes, hogy maga a sulyos váddal terhelt czég mindent elkövet, hogy ezt a tervét keresztülvigye és segitségére vannak ebben befolyásos protezsálói, köztük a képviselőháznak egyik előkelő tisztviselője és a parlamentnek egy másik tagja is, akiknek neve Pécsett eléggé ismeretes. Érthető, hogy a czég erős akcziót inditott ebben a dologban és a helyi sajtó buzgó segitségével ugy akarja föltüntetni, mintha ez nem pusztán az ő ügye, hanem az egész pécsi borpiacz létkérdése volna. Azt hirdeti, hogy az ellene folyó „hajsza“ csakis a „budapesti konkurrensek támadása anyagi ekszisztencziája ellen“ és ezzel az általánositással véli megtéveszteni a közvéleménzt.

Csakhogy ezen a gyönge fifikán könynyen átlát az ember. Különösen mi pécsiek, a kik esztendők óta látjuk, hogy mit mivel ez a jeles czég. Nekünk ugyan hiába verik a mellüket Engelék és hiába mondogatják, hogy száztizenhárom év óta foglalkoznak borkereskedéssel, mi jól tudjuk, hogy huszonöt esztendővei ezelőtt még bőrrel kereskedtek. Igaz, hogy az ő embereik nem igen akasztják a más orrára, a mi a pinczékbe történik, de ennek is meg van az érthető magyarázata. Engelék busásan fizetik a hivatalnokaikat, van olyan, a ki öt, hat, sőt tizezer forintot kap évenként. Megtörtént — a városban tudta mindenki — hogy egyik-másik embere 30,000 forint erejéig is megkárositotta őket, de a czég óvakodott a följelentéstől, — hogy miért, azt felesleges bővebben kifejteni. A ki csak Engeléktől kikerült, mind önállósitotta magát és az ellesett manipulácziók busás jövedelmet hoznak.

Ami ezeknek a manipuláczióknak félreösmerhetetlen külső bizonyitékait illeti, arra nézve először is az Engelék szőleit emlitem. A czégnek a pécsi határban mindössze néhány hold szőleje van, ahol saját borát termelheti, a többi száz kataszteri holdat csak most kezdik amerikai módra kezelni. Ezt az egész szőlőtermésüket is eladták Engelék Littke pezsgőgyárosnak, azzal a kikötéssel, hogy Littke meg viszont nekik adja el minden törkölyét. A bortörvény értelmében borgyártáshoz csakis a három napos törkölyt szabad felhasználni. A törvény ezzel akarja megakadályozni a borhamisitást, mert ilyen módon a bortermelők mástól alig vehetnek borkészitéshez szükséges törkölyt, hiszen a szállitás is hosszabb ideig tart három napnál.

Engelék a törvénynek ezt a rendelkezését is megsértették, mert Littkénél már nyolcz nap óta hevert a törköly, erjedésnek is indult, a mikor sürgős felszólitásra elvitették. Azután szeptember huszadikától október hatodikáig egyre dolgoztak a törköly kikészitésén.

Azt is jól tudjuk, hogy Engeléknek itt Pécsett, rejtett helyeken egész füszerraktáruk van, csupa pancsoláshoz szükséges anyagokból. Az utóbbi két hónapban tizenöt waggon szőlőczukrot és egy kocsi mazsolaszőlőt kaptak Pécsre és a mikor Krecsányi kapitány itt volt, akkor is jött a számukra

...őszi és téli idény alkalmából czipő- kalap- és ...nemü beszerzésére felhivja a n. é. közönség becses

Sipos Testvérek
uri divatáruháza
Belmagyar-utcza 3. sz. alatt.

hol férfi és fiu kalapok, sapkák, sárczipők, Jäger alsók, keztyük, nyakkendő ujdonságok a legolcsóbb árban kaphatók.

844 17—50.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

két waggon krumpli-czukor. Volt annyi eszük, hogy nem vették át.

Itt bizony nemcsak pártatlan, de sürgős vizsgálatra is van szükség. Mert könnyen megeshetik hasonló dolog ahhoz, a mit ugyancsak városszeste tudnak arról a vizsgálatról, a mely két esztendővel ezelőtt folyt Engelék ellen.

E. M. K. E.

Az EMKE közgyülése tegnap, nov. 20-án d. e. folyt le. Vidékről és a helybeli tagok közül elég számosan jelentek meg a városház nagy termében.

Gróf B é l d i Ákos főispán a következő beszéddel nyitotta meg a közgyülést:

Tisztelt közgyülés!

Van szerencsém önöket a legmelegebben üdvözölni és ezzel az Emke XIII-ik évi rendes közgyülését megnyitni. A jegyzőkönyv vezetésére fölkérem Fekete-Nagy Béla jegyző urat, a szólani kivánók följegyzésére Szekula Ákos urat. A jegyzőkönyv hitelesitésére: Bánffy Ernő báró, Török István dr. és Fenyő Sándor urakat.

Az évi jelentés részletesen számol el mindama lépésekről, melyeket a választmány, a direktorium és a többi szervezeteink részéről tettünk; itt azonban részemről mégis szükségesnek tartok egynehány főbb mozzanatot kiemelni.

Igyekeztünk a vagyont szaporitani, az ügyvitelt javitani, a fiókválasztmányokat reorganizálni és különösen a régebbi alkotások fejlesztésén kivül ujakat is létrehozni.

Bevételünk volt a mult közgyülés óta uj gyüjtésben 37.000 frt, tőkekamat jövedelemben 68.000 frt, együtt 105.000 frt, — oly összeg tehát, mint az egyesület megalakulása óta bármely évben, daczára egymás után következő két rosz gazdasági évnek és a nagyszámu egyéb gyüjtéseknek. Az egyesület vagyona jelenleg közel 1 millió 300.000 frt, a mellett, hogy több hagyaték még érték nélkül tartatik nyilván.

Ő Felsége a király nevére tett 50,000 koronás I. Ferencz József népiskolai alapitványt a választmány, a mult közgyülés meghagyása következtében, összehozta.

A tagok száma jelenleg 14.161, fölvétetett 190 uj tag ez évben; a tagdij fizetés kielégitőleg foly.

Fiókválasztmányaink közül többen ujjászerveződtek és egy uj is alakult. A fiókok különös és az ügyhöz méltó érdeklődést tanusitottak és kiható működésünkben önzetlen hazafias szerveinknek bizonyultak.

Müködésünkben igyekeztünk a rendelkezésünkre bocsáротt 68.000 frt összeget körültekintő gonddal, a segélyző elvek és munkaprogramm alapján felhasználni. Megindítottuk Algyógyon egy székely lelencz- és árvaház létesitését; épitettünk 13.000 frt áldozattal Aranykuton, Kis-Sebesen és Vámos-Udvarhelyt iskolákat, — megkezdtük balázsfalvi iskolánknak óvóval is ellátását; Vajda-Hunyadon óvó épitésére a szükséges lépéseket megtettük; fiókválasztmányunk közremüködésével szerveztetett Brassóban immár egy harmadik magyar óvó.

Müködik összesen 7 önálló Emke iskolánk, az algyógyi nagy székely földmives iskolán kivül, melynek fentartási költsége 20. ezer frt. Van 12 óvó; és több mint 12 000 frt segélyt adtunk 12 szakiskolához, 35 népiskolához, 8 gyermekmenedékhelyhez, 19 lelkészi állomásra. Szerveztünk az idén 36 uj népkönyvtárt és 11 uj daloskört. Népkönyvtáraink és daloskörеink száma ezzel 153. Müködésünkben törekedtünk a hazafias közszellem és a nemzeti érzület fejlesztésére.

Az ügyvitel javitása tekintetében jelentékeny ujitásunk volt: a pénztári ágban a postai cheque-rendszer behozatala, mi által jelentékeny megtakaritást értünk el; a levéltárban pedig a csomós (fascicularis) kezelési rendszer meghonositása, minek alapján az egyesület levéltára kezdetig visszamenőleg átdolgoztatott. E nagy munka daczára a kezelési költségek nem emelkedtek, sőt megtakaritás is történt.

Az alapszabály-tervezet, a directórium, a kiküldött bizottság, fiokválasztmányok és egyesek véleményének figyelembe vételével, az igazgató-választmány gondos megfontolása alapján készült el. Nem mulaszthatom el, hogy erről a helyről az illető közremüködőknek a gondos és kimeritő munkájokért köszönetet ne mondjak.

A központi tisztikar tagjai nehéz és erkölcsi felelősséggel teljes feladatuknak az idén is buzgalommal és odaadással feleltek meg. Engedje meg azonban a tisztelt közgyülés, hogy kiemeljem Merza Lajos főpénztáros urat, a ki immár tizedik éve végzi teljesen dijtalanul a sok gondot és munkát adó pénztárnoki tisztet, a mellett, hogy az irodának is egyik főtisztviselője, pénzügyi és müszaki ügyekben előadónk; fogadja ezért hálás köszönetünket. (Élénk éljenzés.)

Szomoru kötelességet is kell teljesitenem, midőn bejelentem, hogy választmányi tagjainak sorából elragadta a kérlelhetlen halál gr. Bethlen András, Szatmáry György, Hováth Mihály és K. Sándor József igen buzgó választmányi tagjainkat, továbbá dr. Szász Béla, Kovács Ede, Paulé Iván, Novák Gerő munkás Emke-tagokat. A kegyelet gyásza és emléke virasszon fölöttük.

A legnagyobb veszteség azonban, mely nemcsak az országot, a hazát, Felséges Királyunkat és a felséges uralkodóházat, hanem a magyarság szellemében az Erdélyrészi Magyar Közmüvelődési Egyesületet is érte, a megrenditő gyászeset, melynek következtében Magyarország és a magyar nemzet imádott királynéját, Nagyasszonyát, védőangyalát, Erzsébet királyné ő Felségét elvesztette. Nem is időzöm a fájdalom könyeit kifacsaró gyászeset részletezésénél sokáig, hanem az igazgató választmány nevében terjesztem elé, méltóztassék a közgyülés bánatosan tudomásul venni, hogy a nagy veszteség hirére:

1. a direktórium rendkivüli ülést tartva, megállapodott azokban a módozatokban, melyekkel az egyesület mély gyászát kifejezheti. Ennek alapján:

2. az igazgatóválasztmány szept. 12-iki havi rendes ülése kizárólag gyászülés jellegével folyt le. Ez ülésban:

3. a választmány jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét és fájdalmát a nemzeti veszteség felett;

4. kimondatott, hogy az Emke palotáján egy hónapig lengjen a gyászlobogó, a levelezésak gyászkeretü papiron jelenjenek és az összes Emke-iskolák, óvók, népkönyvtárak stb. a temetés napján gyászünnepet tartsanak;

5. a ravatalra az egyesület Erdély virágaiból gyopár- és cserkoszorut küldött: „A magyarság védőasszonyának — az Emke“ fölirattal és a temetésen képviseletről gondoskodott;

6 Ő felségéhez a királyhoz részvétiratot terjesztettünk föl.

Mindezekhez pedig javasolja az igazgatóválasztmány:

7. mondja ki a közgyülést, hogy hasonlólag az ezredéves ünnep alkalmából ő Felsége a király nevére tett 50.000 koronás „I. Ferencz József népiskolai alapitvány“-hoz, az egyesület ugyanazon módozatok mellett egy 50,000 koronás „Erzsébet királyná kisdedóvó alapitvány“-t létesit, e létesités pénzügyi ágának elintézésével a választmány bizatik meg.

Abban a tudatban, hogy a t. közgyülés a bejelentést bánatosan tudomásul venni és az igazgató-választmány végül emlitett javaslatához egyhangulag hozzájárulni méltoztatik, megnyitómat azzal a fohászszal zárom. hogy: Éljen a haza, éljen a király! (Lelkes éljenzés)

A 13. pontból álló tárgysorozaton gyorsan ment át a közgyülés. Hosszabb időt az e l n ö k i m e g n y i t ó, Sándor József emlékbeszéde Horváth Gyula alelnök fölött s az alapszabályok egy pár pontjának tárgyalása vett igénybe. Sándor József emlékbeszédét nagy figyelemmel és kegyeletes érzéssel hallgatta a közgyülés, — mert gazdag anyagot nyujthatott Horváth Gyula hazafias, eleven, sikeres müködéséről a közélet s főleg az EMKE körében. Ismét fölelevenült emlékezetünkben a szamosujvári, brassói, sz.-udvarhelyi, marosvásárhelyi közgyüléseken kifejtett müködése; az EMKE iránt való érdeklődés szélesebb körökre kiterjesztése körül kifejtett buzgó és nagysikerü fáradozása Budapesten, Szentesen, Debreczenben stb. Ha valaki nem ismerné H o r v á t h Gyula jelentőségét, az EMKE-ben ez emlékbeszédből megtanulhatja. Ő kivette részét a nagy nemzeti ügy szolgálatából s a magyar nemzet csak azt várja, hogy hozzá hasonló utódok lépjenek nyomába.

A szépen kidolgozott emlékbeszéd után szünet következett, mely alatt a jelölő és számvizsgáló bizottság elkészitette jelentését. Az évi jelentés nyomtatásban megjelenvén, a közgyülés tudásul vette. Az alapszabályok tárgyalása alatt a tagsági dijakról, a 10 éves ciklusról s a 10 év eltelte után való kilépésről folyt rövid vita, de érvényben maradt a javaslatban előterjesztett tagsági dij és 10 éves ciklus. Hosszabb megbeszélés tárgyául szolgált az igazgató tanács ügye. A javaslat szerint a régi directoriumba három helyett 5 tagot választ az igazgató választmány. A vita a körül forgott, hogy három vagy öt tagja legyen-e az igazgató tanácsnak a választmány kebeléből? Egyik fél azt vitatta, hogy ha eddig elégnek, jónak bizonyult 3 tag, ezután is elég s jó lesz; a másik fél arra hivatkozott, hogy 5 tag közül inkább megjelenhetik 1—2, mint 4 tag közül. Senki sem emlitette föl, hogy az 5 tagban a hivatalnokokat kivánta ellensulyozni a javaslatot tevő bizottság. Hiszen mindenki tudja, hogy a hivatalnokokok, állásukból kifolyólag rendszerint elfogultak bizonyos irányban. Ez elfogultság ellensulyozására volt tervezve az öt tag bevitele, a nélkül, hogy bizalmatlanságot akart volna kifejezni a directorium érdemes tagjaival szemben.

A választások körül nem történt semmi jelentékeny változás. A jelölő bizottság javaslatát egyhangulag elfogadta a közgyülés s az elnöki zárszó után eloszlott.

Apróságok Barossról.

A munka volt a vasminiszter éltető eleme. Ebben vezér volt, mindig előljáró és a legnehezebb részt végező, kinek a jelszava: „Utánam!“

„A munka — kenyér.“ Irá egy emléklapba és ugyancsak sok kenyeret szerzett, de nem magának — a nemzetnek.

Soha nem tartotta magát az időhöz kötve. Dolgozott akkor is, mikor mások pihentek, soha sem mulasztotta el a munkálkodás alkalmát megragadni.

Karácsony ünnepén a délutáni órákban jelentették ki, hogy a központi mühelybe uj mozdonyok érkeztek, de az a gyanu merült fel, hogy a mozdonyok nem felelnek meg egészen a szállitási feltételeknek s hogy nem is müködnek szabatosan. Baross Gábort nyugtalanitotta ez és késő éjjel, mikor senki sem sejtette, kiment a pályaudvarba és éjfélig próbálgatta a mozdonyokat. Maga végezte a mozdonyvezetői munkálatokat és ugy hajtotta a gépeket, mint akármily vizsgázott gépész. Csak akkor indult vissza, mikor a mozdonyok teljes szabatosságáról győződött meg.

*

Egyik tanácsadója nagyobb nyomaték okáért Goethe hires mondását idézte: „Nagy szellemek megkövetelik a nagy szórakozást is és a ki igazán mulatni nem tud, nem is képes igazán dolgozni.“ Erre mosolyogva felelé:

— Igaz, hogy Goethe is miniszter volt, de . . . nem volt magyar közlekedési miniszter. Kezdte volna csak meg oly körülmények között a munkát, mint én, tudom nem pihent volna; vagy ha igen: nem irta volna meg a Faustot.

Külömben, ha pihenésről volt szó, rendesen azt mondta:

— Pihentem én már eleget. Mikor 1848-ban megszülettem, az egész ország lázas tevékenységben volt. Én akkor egyebet sem tettem, mint pihentem. Mindaddig, mig először iskolába nem küldtek, semmit sem tettem és . . . nem fogok-e eleget pihenni a sirban?

*

Szigorusága közmondássá vált s vele sokak gyülöletét vonta magára, de a nélkül bizonyára negyedét sem érte volna el azoknak az eredményeknek, a miket elért.

A munkánál nem tekintett semmiféle mellékkörülményekre, sem a kiméletességre. Szigorusága és önérzete voltak azok az oszlopok, melyek támogatták; a szigoruság az alsóbbakkal szemben, az önérzet a „felülről“ jövő nyomás ellen.

Már államtitkár korában sokszor szemére lobbantották tulságos szigorát. „Hja, muszáj! mondá ilyenkor mosolyogva Baross. — Illő, hogy az államtitkár miniszterének nyomdokaiba lépjen. Az én miniszterem névszerint Kemény Gábor, — engem a kemény tapasztalatok tesznek kemény Gáborrá“.

*

Kiméletlen erélyességének hirét 1881-ben állapitotta meg. A középiskolai törvényjavaslat bizottsági tárgyalásán, a hová a felekezetek egyes kiváló képviselőit is, igy Haynald Lajos kalocsai érseket is meghivták véleményadás végett, Baross Gábor, még akkor egyszerü képviselő, volt az elnök.

Haynald, kinek nem lett volna szabad szólnia, sem vitatkozni, hanem csak véleményt adnia, ha kérdezik, — beszélni, vitatkozni kezdett a törvényjavaslat ellen.

Baross néhányszor végighallgatta a hatalmas főpapot és nem szólt semmit; de később, midőn Haynald ismét egy éles, támadó beszédbe fogott, közbevágott:

— Figyelmeztetem eminencziádat, hogy a közoktatásügyi bizottságnak nem tagja s igy itt szólási joga nincs.

Mély csend támadt s mindenki megdöbbent. Haynald egy szót sem szólt, felkelt s elhagyta az üléstermet. Egész életében ellensége maradt Barossnak, a kinek tekintélye azonban ez esettel meg lett alapitva.

*

Okiratok tanulmányozásában volt elmerülve, de sietős dolga volt a képviselőházban is. Az ingaóra mögötte függött a falon, azonban sajnálta azt a fél perczet is, a mit a hátrafordulás igényelt volna s azért az okmányokból fel se nézve kérdé a vele levő tisztviselőtől, hány az óra. A tisztviselő zavarában tizedfél helyett tizenegyedfelet mondott.

A miniszter, a ki az időnek másodperczeit is számon tartotta, észrevette a tévedést s csak annyit mondott:

— Ön boldog ember, önnél egy egész óra — semmi.

A kolozsvári házépitő szövetkezet.

Ilyen czimen levelet kaptunk több adófizető polgár aláirásával.

E levél az „Ellenzék“ 8. számában „Egy tisztviselő“ aláirással megjelent közleményre válaszol.

Czikkirójával nincs egy véleményen, azt mondja, hogy Kolozsvár belső területén több száz puszta telek áll az építkezők rendelkezésére. A város fejlesztése, szépitése hiba kivánja, hogy belterjesen fejlődjék s hiba ha az amugy is szétterült város még inkább szerteszoratik.

Reflectál czikkiró ama tételére, hogy belterületen 2000 frtba kerül egy telek, kint ugyanezt pár száz frttal megveheti. Erre nézve nem tartja méltányosnak a czikkiró azt, hogy a távol város részen más pénzével házat épitsen, e kitelepüléssel a város közterheit növelje s végül épittető ott hagyja házát a hitelezőnek, a terüt a városnak.

Tekintetbe kell venni, hogy szegény város, ma sem birja a terheket, melyekhez még pótadóval sem járul az államhivatalnok.

A házépitő szövetkezet czélja az, hogy lecsapolja a várost s a kültelepülés táplására vérét vegye. Ám de az amugy is vérszegény lеn organizmusnak szüksége van erre a tápláló nedvre. A közvagyonnak ok nélkül kis telkekre való tagolása addig, mig benn annyi beépitetlen hely van, nem észszerü.

Különösen a gyengébb javadalmazásu tisztviselők gondolják meg azt, hogy előnyösebb a belvárosban való épitkezés. A fel... tés költsége egyre megy, — akár a főtéren, akár a mezőn épitünk.

Már pedig a belvárosban épitett háznak magasabb értéke van, mint a mezőn épitett lakásnak.

A tisztviselők sorsa nincs helyhez kötve. Ma itt vannak, holnap áthelyezik amoda. Házukat a hátukon el nem vihetik. Ha mezőn épit, alig tudja azt értékesiteni s igy fizetnie kell a törlesztést, fizeti amott a házbért. Mig, ha belvárosban épitett, a hol az épületek ára évről-évre emelkedik, jó áron eladhatja.

Ezért kárhoztatja az „Egy tisztviselő“ által kilátásba helyezett osztály és személyes harczot, mert sem a közérdeknek sem a tisztviselői érdekeknek nem használna a plébániai kitelepedés.

Levelét ezzel végzi:

Végre is bármely létező, vagy létesitendő épitő egyesületet szivesen látunk, mely a városnak közérdekü belterjes épitését s az ezzel járó szépitését, fejlesztését munkálja, hogy ennek ellenére a városban felépitésre kinálkozó telkek épitésének, s fejlesztésének negligálása mellett ugy a várostól, mint a E. G. E-től is a kifejtettek szerint még ... ros áldozatok is követeltessenek, arra, hogy még inkább széjjel lapi tassék a város: azon engedelmet kérünk, de ez tul megy azon, mit körültekintéssel s szerény igényekkel követelni lehetne.

Több adófizető polgár.

MINDENFÉLE

Kolozsvár, november 21.

— Kik voltak az EMKE közgyülésén? Gróf Kuun Géza, gr. Béldi Ákos, gr. Kornis Viktor, dr. Haller Károly, Sándor József főtitkár, Merza Lajos főpénztáros, Eőry Ernő, Fekete Nagy Béla, Szekula Ákos, Gajzágó Manó jogtanácsos, G... fás Benedek, Biró Béla, Deáky Albert, Feilitzsch Árthur, Albach Géza, B. Bakk... jos, br. Bánffy Ernő, Becsei Hugó, Ben... László, Beregszászy László, Csiky Viktor, Deák Albert, Dobál Antal, Fekete Gá... Fenyő Sándor a M. H. főszerkesztője, Gombos... ner Frigyes, Gidófalvy Istvá dr., ... János, ... rencz, Gyalui Farkas dr., Hajós ... gyesy Vilmos, dr. Hermann Antal, H... József, Horváth Károly, néhai Horváth G... alelnök családja képviseletében, Incze ... Incze Gerő, Klösz József, Kolbenheyer ... talan, Kiss Sándor, Kovács Gyula, Ko... Ferencz, Kozma Gyula, Lendvay Emil

AZ „ELLENZEK“ TÁRCZÁJA.

1898. november 21.

Tövisek és narancsvirágok.

„Az anya büne“ szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ részére forditotta: AMICA.

LVII.

(Folytatás.) (91)

— Violám, édesem, drága feleségem! kiáltá Randal. Oh, hála az égnek, hogy azokat a drága szemeket ismét látom! Violám mondjad, hogy „Isten hozott!“

— Isten hozott — volt a gyenge hangon adott válasz.

És aztán hallotta, hogy valamit sugott a kis babáról. Ő lehajolt és megcsókolta a kis arczot.

— Ez az én kis fiam! mondá. Az ég áldja és tartsa meg a kis fiamat! Viola, neked meg kell gyógyulnod. Neked élned kell értem és a gyermekünkért.

A beteg közelebb vonta a férje arczát a magáéhoz és azt sugta a fülébe —

— Jobb lesz, sokkal jobb lesz nekem meghalni; akkor elveheted Marr kisasszonyt és mindnyájan boldogok lesztek. Én csak az utatokban volnék és Gwendolin jó lesz az én kis babámhoz.

— Viola, ha te meghalsz, én is meghalok. Számomra nem lesz többé sem szerelem, sem házasság. Nekem nem Marr kisasszonyra vagy más leányra van szükségem, de egyedül te reád édes mindenem! Violám, élj értem!

— Nem jöttél hozzám, midőn hivtalak, sugta a beteg.

— Én nem kaptam meg a leveleidet; és a mai napig soha sem hallottam azokról.

És ekkor ugy tetszett Violának, mintha a halál fullánkját eltávolitották volna.

— Én rögtön jöttem volna, folytatá a férje; egy pillanatig sem késtem volna.

— Én rögtön jöttem volna, folytatá a férje; egy pillanatig sem késtem volna. Oh, Violám, élj értem!

A beteg szemei lecsukódtak, feje a Randal keblére esett; mély, édes álomba merült, és a körülte levők aggályos várakozással lesték; a doktor arczára megkönnyebbülés kifejezése jött; Carstonné szabadabban lélegzett.

— Ha Lady Ryvers meggyógyul, mondá Marr kisasszonynak, kegyed az, a ki a férje idehozatala által az életét megmentette.

Egyszer a kis gyermek megmozdult, az ápolóné elvette azt; de Viola nem ébredt fel.

— Ez szinte csudával határos, mondá a doktor, én azt hiszem, hogy ő életben marad.

Hogy Viola a férje karjától átölelve és annak a keblére hajtott fővel, mily hosszasan feküdt az ő mély, álom nélküli alvásában, azt ő soha sem tudta. Midőn végre felébredt, a férje szép arczát örök szerelemtől ragyogó szemekkel maga felibe hajolva találta.

De azért még órákig egy hajszálon függött az élete, még pedig oly gyenge hajszálon, melyet a legcsekélyebb ok elszakithatott és ez idő alatt a férje mindig mellette volt és Gwendolin szintén.

Lépésről-lépésre segitségére voltak a kemény harczot megvivni vele. Ugy látszott, mintha a halállal küzdöttek volna. Végre övék volt a győzelem, az élet szikrája erősbülni látszott, mosoly jött a halvány ajkakra, fény az elhomályosult szemekbe és Viola a kis babáját kérte. A halálszerü lankadtság a fiatal anyát fokozatosan elhagyta és az életerő visszatért. És ez idő alatt mindig a férjén csüngött. Ha bármily rövid időre távozott mellőle, rögtön visszaesés állott be; ugy látszott, mint ha egyedül az ő jelenlétében tudna élni.

Végre eljött az a nap, midőn a doktor kijelentette, hogy tul volt a veszélyen és hogy jó ápolás mellett a beteg rövid idő alatt teljesen fel fog gyógyulni.

Lord Ryvers nem tudta, hogy a jó Carstonnénak miképpen fejezze ki a háláját.

— Kegyed lesz a mi legkedvesebb barátnénk — mondá neki.

A mi Gwendolint illeti, sem ő, sem Viola nem próbálták az ő jóságát megköszönni.

Ő egyszerüen a legnemesebb asszony volt előttük a világon, sőt inkább angyal, mint asszony. Midőn Viola minden veszélyen tul volt és a rózsapir visszajött az arczára, Marr kisasszony elhagyta őket. Ő mindent meg tett, a mit tehetett és saját magán kivül senki sem tudta, hogy az neki mibe került.

Eljött az a nap, midőn az ablakokat kinyitották s a csipke függönyöket félre huzták és a tengeri szellőnek megengedték, hogy bemenjen és a szép arczot megcsókolja, melyről a büszkeség és akaratosság eltünt, szelidséget hagyva maguk helyett.

És ezen a napon férj és feleségnek egy hosszu beszélgetésük volt egymással. A későbbi életükben soha sem jött árny közibük, mert ezen a reggelen szivünknek a legmélyebb titkát elmondták egymásnak.

Lord Ryvers ekkor hallotta először, hogy az anyja mily kiméletlenül üldözte Violát és mint igyekezett vele elhitetni, hogy a házásság semmissé tételére a fia beleegyezését birja. — Viola nem hallgatott el előtte semmit és ő nem csudálkozott többé azon, hogy a felesége elhagyta.

Ezután nem volt semmiféle titkuk, de egy kellemetlen kérdés előtt állottak.

A Doktor azt mondta, hogy Lady Ryversnek légváltozásra van szüksége és elég erős az utazásra. Lord Ryvers szerette volna a kis örököst haza vinni. Szerette volna, hogy Ryverswell örökösét látva, a birtokán levő emberek öröm kiáltását hallja, de midőn ezt az ohajtását a felesége előtt emlitette, látta, hogy annak az arcza elborult.

— Randal — mondá — én felfogadtam, hogy nem megyek addig Ryverswellbe vissza mig az anyád nem kér, hogy azt tegyem.

— Eljösz, ha ő kér arra? — mondá. Eljösz, és elfelejtesz mindent, a mi ottan történt, és uj életet kezdesz — uj életet, melyben nem lesz felleg?

— Elkezdjek olyan narancs virágokat viselni, melyeknek nem lesznek tövisei? mondá Viola mosolylyal. Oh Randal, mily kevéssé álmodtam, hogy azok a tövisek olyan élesek tudjanak lenni!

— Nem lesz több tövissel bajod; Violám, ha az anyám és a testvérem hozzád jönnek és kérnek, hogy menj Ryverswellbe, el fogsz menni?

— Igen, mondá Viola és igéretét Randal egy csókkal pecsételte meg.

LVIII.

Az idősebbik lady Ryvers nem volt a legboldogabb asszony. Elidegenedve a fiától, a kit annyira szeretett és azon kellemetlen öntudattal, hogy kegyetlenül és igazságtalanul bánt a fia feleségével, kevés örömöt talált az életében. Marr kisasszony meglátogatta, de ez a látogatás nem volt kellemes. Gwendolin mindent elkövetett, hogy az anya és fiu között levő szakadást helyrehozza; de lord Ryvers nem fogadta el az Athelstonba való meghivást és minden kezdeményezést visszautasitott. Monika szerencsétlen volt, — tény, veszitette a jó szinét és kedélyét — ... az élet nem ugy ment, a hogy lady Ry... kivánta volna.

Tudta, hogy a Viola leveleinek a semmisitése által gonosz és gyáva cselekedetet követett el. Lelkiismerete folytonosan vádolta: ez olyan árulás volt, a mit lehetett megbocsátani; és az a félelem, mit mondana a fia, ha valaha megtudná, annyira nyomta a lelkét, hogy lady Ryvers betegnek érezte magát.

Nagy volt a meglepetése és rémülete, midőn egy napon a „Morning Postot“ kezébe véve, a „születések“ között a következő hirdetést találta.

„Kedden, május 3 án, Westonban, lady Ryversnek fia született“.

Ugy tehát ez volt az oka, a miért Viola oly sürgetőleg irt, ez volt az oka, a miért kérte a férjét, hogy menjen hozzá! — Midőn ezt olvasta, Ryvers le volt fegyverezve. Midőn ezt olvasta, a reménynek utolsó szikrája kihalt a házból. Ha volt valaha esély, hogy a házasságot semmissé tegyék, vagy férjét és feleséget véglegesen elválasszák egymástól, — ért volna, hogy az most már képtelenség volna. Ez minden hidegsége, büszkesége és világias daczára, Ryverswell kis örökösére gondolt valami szokatlan édes melegséget érzett szivében.

Monikát szólitotta és tudatta vele a hirt.

— Oh, mama! kiáltá a leány, már béküljön ki Violával. Ő kétszeresen tos személy lett ez által! Szegény Viola! Én mindig szerettem őtet és most teljes szivemből örülök!

(Vége következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Losonczy János, Matskásy Pál, Melitskó ...es felügyelő, Meza Gyula, dr. Nagy ...ly, dr. Óváry Kelemen, Pál István, dr. ... Mór, Péterfy Dénes, Pildner József, ... Albert, Polcz Rezső, Radnóti Dezső, ... Lajos, Sipos Károly, Solymossy Olivér, ... József, Szabó Sámuel, Szvacsina Géza, ...ffer András, gróf Teleki László, dr. Tö- ...Bertalan, dr. Török István, Tulogdy Samu, ...on Miklós, dr. Vajna Gábor, Veress Dezső, ...eisz József, dr. Zakariás János.

— Bölöny József és az „Emke." ...ny József, a kolozsvári Nemzeti Szinház ...dánsa az „Emke" közgyülésének teg... bankettjén azt a hazafias kijelentést ..., hogy minden évben egy előadást ad ...Emke javára. A kijelentést örömmel vet... tudomásul a jelenlevők.

— Kolozsvári italmérők gyü-... Tegnap d. u. mintegy 250 italmérési ...délyes gyült össze a torna-vivoda nagy- ...ében közös ügyük megbeszélésére. Be- ... Sámuel a gyülést megnyitván előadta, ... körülbelül 400 polgártárs jólétének ...ozditásáról lévén szó, az italmérők köré- ... hozzá érkezett felkérésnek, hogy tekin- ... a városi italfogyasztási adónak küszö- ... álló bérbeadására, az italmérők jogos ...kei megvédése czéljából az érdekeltséget ... értekezletre hivassa össze szivesen tett... Kifejti, hogy tévednek azok, a kik ...ykednek, hogy január 1-én az állami ...gyasztási adók bérletének megszünésével ...zünnek az italmérők által eddig szenve- ... sérelmek, s hogy ezentul az italmérők ... fogják beszerezhetni szükségletüket, a... nekik tetszik.

Tévedés ez, mert bérbe fog adatni tovább ... városi fogyasztási italadó, s miután az ...szedési bérlet haszontkereső üzleti vál- ... tovább fog tartani azon italmérők ...tása, a kik nem a bérlőnél szerzik be az ...kat. Módot kell tehát keresni arrra, hogy ...digi tarthatatlan állapot megszüntessék, a ... összes italmérési engedélyesek azon ... való társulása által érhető el, hogy a ... italfogyasztási adó beszedési jogát ... vegyék bérbe. A kellemetlenségek el- ...se mellett tekintetbe jön az is, hogy ... 20–25 ezer frt haszon, mely eddig a ... zsebeibe vándorolt, elfér a kolozsvári ...ok zsebeiben is. Javasolja tehát, mi- ... mondja ki az értekezlet, hogy a ko- ... italmérési engedélyesek elvileg ...llapodnak abban, hogy a városi italfo- ...tási adót együttesen veszik bérbe és ... e czél elérésére szükséges módozatok ...gozására, melyek legközelebb az italmé- ...ngedélyesek nagygyülés elé terjeszten- ...gy szükebbkörü bizottság küldettessék ... értekezlet az inditványt egyhangu lel- ...éssel elfogadván, még köszönettel vette ...ásul Löbli Mihály jelentését, ... a mozgalom meginditása és az ...zletek foganatositása czéljából az ital- ... eddig is tartottak már több szü- ...körü értekezletet. — Következett a ki- ...ndő bizottság választása, — melynek ...lettek: Béiteki Aladár, Csorba György, ... Lefkovics, Jakobi Adolf, Jánosi ...gy, Kovács Károly, Keiler Márkus, Kepes ... Kolb Adolf, Lopsánczky Antal, Lukács ...y, Löbli Mihály, Magyarosi Gyula, ...ván József, O'áh Rudolf, Péterfi Mór, ... Miklós, Rosenfeld József, Simon Ja- ... Selinger Simon, Wertheimer Miksa ren- ... Baka József, Fisch Géza, Rottstein Ja- ... Sipos Károly póttagok. Végül Pas- ... Miksa az értekezlet köszönetét tolmácsolta ...ni Sámuelnek, hogy a megbizást elfo- ... és a mozgalom élére állott, mire az ...zet Benigni Sámuel és a mozgalom ... lelkes támogatójának Smiel Dávid za- ...enzésével véget ért.

— Gyümölcs bemutató. Az Er- ...szi Kertészeti Egylet gyümölcs bemu- ... iránt még eddig mindig nagy érdek- ... volt s az erdélyrészi gyümölcs terme- ... forgalom lendületére jelentékenyen be- ... A gyümölcstárlatnak tegnap is nagy ...közönsége volt. A gyümölcs bemutató ... vasárnap feloszlatják.

— Hamis borok. A hamis borok ...várra szállitásának ugy látszik vége nem ... ujabban jelentés tétetett a rendőr- ... hogy a vasuton nagyobb szállitmány ... érkezett. Pataki Sándor alkapitány ...ott a helyszinére felvételeket tenni. A ...várra hozott pancsolt borokkal kapcso- ... sok érdekes közleni való adatot kap- ... Ezeket térszüke miatt közelebbről ... közreadni.

— Kereskedők és kereskedő ... estélye. A kolozsvári kereskedők és ...kedő ifjak társulata Haller Károly dr. ...lete alatt a tegnap megtartotta az első ...ét a Központi Szálloda meleti disz- ...ében. A felolvasás várakozásukon felül ...lt. Pont 7 órakor kezdődött a felolva- ... ünnepé y a társulat ujonnan szervezett ki- ... dalárdája énekével. A Hymnuszt az egész ...ség felállva hallgatva s ezután dr. H. ... Károly lendületes szavakban megnyi- ... az estélyt. Elnöki megnyitó után Kiss ... a kereskedelmi akadémia érdemes igaz- ... tartotta meg felolvasását az 1811 évi devalvátióról; a felolvasást mely tartalmilag igen érdekes és tanulságos volt, a közönség, mely a termet zsufolásig megtöltötte, néma csendben a legnagyobb figyelemmel hallgatta végig, s lelkesen megéljenezte a felolvasó igazgatót. Ezután a társaság nevében Horváth Pál főtitkár meleg szavakban köszönte meg Kiss Sándor igazgató szives közreműködését. Vörösmartytól. „Élő szobor" czimü költeményét Harkányi M. társ. tag szavalta teljes sikerrel. A felolvasás minden pontja igen sikerült, ezt vidám társas vacsora követte Nagy Gábor éttermében.

— A „Szabadság" uj szerkesztője. A Nagyváradon megjelenő „Szabadság" politikai napilap szerkesztőt cserélt. Mai naptól kezdve a szerkesztést Szathmáry Zoltán vette át. Az uj szerkesztő hosszu ideig volt munkatársa egyik debreczeni lapnak s később a nagyváradi „Szabadság"-nak, melynek most szerkesztője lett. Ugy ismertük őt, mint a vidék egyik legtehetségesebb tárczairóját, kinek nem egy igen sikerült elbeszélését mi is közöltük. Szathmáry rövid ideig volt munkatársa a nagyváradi lapnak, de ezen rövid idő alatt kiérdemelte ez elismerést, melyben most részesült: mert derekabb, becsületesebb harczosa a tollnak alig van, mint ő. Mi örülünk, hogy őt bizták meg a lap szerkesztésével, mert igazi rokonszenvvel viseltetünk iránta, mert ő volt az egyedüli ujságiró odaát, a ki a nyáron érdeme szerint megtudta becsülni a magyar szinészetnek azt a két héroszát, a kikre a kolozsvári közönség annyi büszkeséggel tekint föl. Szathmáry Zoltánnak uj állása elfoglalása alkalmából kollegiális üdvözletünket küldjük.

— Egyetemi sakkverseny. Röviden már adtunk hirt az Egyetemi Körben rendezendő sakkversenyről. A rendező bizottság most adta ki szabályait az „Egyetemi Lapok"-ban. A verseny 23-án, szerdán d. u. 2 órakor veszi kezdetét. Három dij van kitüzve: az első 10 frt., a második 6 frt., a harmadik 4 frt. Versenyezhet minden egyetemi hallgató gyakornok és tanársegéd. Részvételi dij 50 kr; a kik nem tagjai a körnek 30 krral többet fizetnek. Jelentkezni lehet a verseny napjáig az E. K.-ben. A bizottság tiszteletbeli elnökül dr. Farkas Gyula egyetemi tanárt, a kitünő mathematikost kérte fel. A versenyre már eddig is 11-en jelentkeztek, s igy hosszu, érdekes küzdésre van kilátás. Közönség a versenyt 10 kr. belépő dijért megtekintheti.

— Vasárnapi mulatságok. Hétfőn rendesen szüknek bizonyul Szabó József alkapitány szobája, melyben ma d. e. „zsufolt házat" csináltak azok, a kik Kolozsvárt a vasárnapot nem arra használják fel, hogy azon nyugodjanak és azt az isten szolgálatára szenteljék, hanem arra, hogy e napon duhajkodva és rombolva, magukban és másokban kárt tegyenek. Valami 15 verekedési és egyéb kihágási esetet tárgyaltak a szorongásig megtelt teremben. A szük szobában alig lehetett lélegzeni. Ismételten figyelmeztetjük a hatóságot, hogy az alkapitányi hivatalokat helyezze megfelelőbb szobákba.

— Hangverseny. A torda-szt-lászlói „Ifjusági Daloskör" 1898. november hó 27-én A dalkör "Otthona" termeiben Táncvigalommal egybekötött Hangversenyt rendez.

— Deés város vagyonleltára Deés városának a mult 1897. évi zártszámadásával együtt beterjesztett vagyonleltára szerint az összes vagyon 817750 frtot, a teher 159557 frtot, a tiszta vagyon 658193 frtot tesz ki.

— Gróf Almássi György meghalt. A gróf Almássy-családot gyors egymásutánban most másodszor érte mély gyász Kétegyházáról táviratozza tudositónk, hogy gróf Almássy György, a napokban elhalt gróf Almássy Kálmán kétegyházi nagybirtokos másodszülött fia, tegnap Döblingben meghalt. A holttesttet ma hozzák Kétegyházára s a családi sirboltban fogják örök nyugalomra helyezni.

SZINHÁZ.

Czigány. A tegnap szépen folyó, jó előadásban láttuk Szigligeti kitünő népszinművét. Együtt játszott a legjobb Zsiga és a legjobb Rózsi. Ismételjük, jól ment az előadás; de a kik a kulissák mögé betekinthettek, azok tapasztalták, hogy milyen keserves oldalai vannak a szinészéletnek. Mennyi beteg szereplő! Szentgyörgyi most is könyekig meginditotta a közönséget utólérhetlen alakitásával, annyi megkapó közvetlenség volt benne. Ő maga pedig beteg volt, nagyon beteg. És nem is csoda, ha ilyen bánásmódban részesiti az igazgatóság! A „Czigány" előadása előtt, mely magában nagy és fárasztó szerep, végig játszatta vele a „Molnár és gyermeké"-t. Ez egyszerüen kegyetlenség. Több „méltányosságot! Fáy Szeréna művészi tökéletességü ábrázolást adott Rózsiban, s annyi meglepő közvetlenséggel s megrázó drámai erővel játszott, hogy egészen elragadta a közönséget. Pedig mennyi önfeláldozásba került ez neki! Beteg volt, erős köhögéssel és huruttal küzdött egész este; még ha nem is hajlandó elhinni az igazgatóság. Tompa ki Petit játszta, szintén gyöngélkedett.

*

Liliomfi Szombaton Szigligeti kitünő bohózata került szinre. Az előadás jó volt. Minden szereplőről elismeréssel szólhatunk.

*

Erzsébet emlékezete. Lapunk pénteki számában jóakaratulag emlékeztettük a szinház igazgatóságát, hogy Erzsébet napját nálunk megszokták ünnepelni egy komoly darab előadásával. Az idén megfeledkeztek róla. Ez ugyan nem volna oly végzetes hiba. Megtörtént. Véletlen az egész. Punktum. Mi nem törődtünk volna vele többet. Mivel azonban a szinház igazgatósága laptársunk utján válaszolni próbál nekünk, kénytelenek vagyunk az ügybe ujból beleavatkozni . . . „A szinház igazgatósága azt mondja, hogy a gyászeset közelsége kizárja az ünnep megtartását. Tehát teljesen indokolva van, ha a szinház az idén nem tart ünnepet" . . . Ez magyarul azt jelenti: a gyászeset közelsége miatt nem lehetett komoly darabot tüzni ki Erzsébet napjára, hanem inkább bohózatot. (Jól jegyezzük meg: a gyászeset közelsége miatt van helye inkább a bohózatnak!) Igy vélekedik az igazgató ur! Vivát! Ez aztán logika! De azért mi bátrak leszünk saját véleményünket ezután is fenntartani. Még egy más csodabogarat is olvastunk a „M. P."-ban (a mely ugy látszik, tegnapelőtt mint az igazgatóság hivatalos lapja s szerepel). Az igazgatóság az „Emke" gyülésre való tekintettel, készséggel komoly darabot tüzött ki délutánra. Tegnap tudniillik a „Molnár és gyermeké"-t adták. Vae mihi mizerum! „Emke" gyülésre a teremtett világ legvizenyősebb férczmunkáját! S hozzá még forditott dolog! Kivánjuk, hogy a szellemekkel együtt szálljon sirba Raupach darabja, legalább a magyar szinpadon. Ha kell a sváboknak, meg az ostoba bécsi „Bürger"-eknek, ám lássák: de minket kiméljenek meg tőle. Az igazgatóság pedig meritsen okulást ebből a két komikus tévedésből a jövőre nézve.

*

Thury Zoltán sikere. Zajos, igazi nagy sikernek volt tanuja tegnapelőtt a Vigszinház nézőtere. Thury Zoltán „Katonák" czimü eredeti darabját adták elé. A darab a katonaélet sötét oldalait tárja fel. Azt irja le, hogy milyen fényesen kell élni, mikor a világ szine előtt mutatkozik a katonatiszt s milyen kárhozatos nyomorral, nélkülözésekkel kell küzdenie. A téma kissé kényes, de csak dicsérni lehet Thury Zoltánt, hogy meg merte irni. És hogy ez mikép sikerült, azt a mai fővárosi lapok mondják meg, melyek mind egyhangu elismeréssel szólanak a Thury darabjáról s számolnak be a nagy sikerről, melyet a Vigszinházban első darabjával aratott. Általános az a vélemény, hogy Thury Zoltán ép ugy, mint eddig munkáiban, e darabjában is erős és önálló irói egyéniséget árul el s ha vannak is fogyatkozásai a darabnak, olyan kitünően vannak rajzolva alakjai, nyelvezete olyan erőteljes, a minőt kevés szinműirónál találunk. Bizvást lehet tehát remélni, hogy Thurytól még sok értékes dolgot lehet várni a drámairás teren. Őszintén örülünk Thury Zoltán sikerének, hiszen nem is régen volt, — mikor nagyon is nehéz sorssal küzdött az irói pályán, — melyet a mi lapunknál kezdett meg s most a hosszu küzdelem után végre nagyobb szabásu munkában jutott érvényre kiváló tehetsége s darabja figyelemreméltó sikert aratott a főváros egyik legelső szinházában.

*

Az aradi szinház kegyelete Az aradi szinházban szombaton megható gyászünnepélyt rendezett Leszkay András szintársulata. A szinpad a bécsi kapuczinusok kriptáját ábrázolta A koporsó mellett testőrök állottak, hátul Pannonia alakját lehetett látni. Köröskörül negyvennyolczas honvédek képezi tek csoportot, Kesztler Ede elszavalta Ábrányi Emilnek „A kapuczinusok kriptájában" czimü versét, végül elénekelték a Hymnust. A ünnepély igaz, mély hatást gyakorolt a közönségre.

Gyászrovat.

Kiss Lajos 1848–49-iki 27-ik zászlóalji honvédszázadosnak Hidalmáson meghalt.

*

Teleki Zsigmond buzás bocsárdi ev. ref. lelkész meghalt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

A ferenczrendiek reformja.

Budapest, nov. 21.

Azon társházakat illetőleg, a melyek a szigoritott rendszabályokat elfogadták, immár külsőleg is keresztül vitetett, a mennyiben a rend tagjai az eddigi fekete talárt a barna szinü barátcsuhával cserélték fel.

A Baross szobor leleplezése.

Budapest, okt. 20.

Rideg, ködös novemberi időre virradt vasárnap a főváros, de azért a hivatalos világ és a nagy közönség rendkivüli részvétele mellett folyt le Baross Gábor szobrának leleplező ünnepe. A hatalmas térre, a melyen Baross-szobra áll, már kilencz órától kezdve nagy tömegekben özönlött a közönség és a kegyeletes résztvevők serege.

A szobor parkját reggel kilenczkor körül fogta a rendőrség és a magyar államvasut altiszti kara. Ezek alkották a kordont, mig a rend fenntartásáról kokárdás bizottsági tagok gondoskodtak.

Az ünnepély tizenegy órakor kezdődött, résztvett azon az özvegy, gyermekei, Baross édes anyja és nagyszámu rokonság.

Podmániczky Frigyes br. mondta a megnyitó beszédet, utána Brázay Kálmán orsz. képv. tett jelentést a szoborműl elkészületéről.

A tettszéssel fogadott beszéd után Dániel és Ludvigh beszéltek.

Végül Bellovics Imre karnagy vezetésével a himnust zenditették rá.

A himnusz hangjai közben tette a talapzatra Bánffy Dezső br. a kormány koszoruját.

Országgyülés.

Bpest, nov. 21.

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt Hentaller Lajos, Holló Lajos és gróf Apponyi Albert élesen elitélték a kormány eljárását a Hentzi-ügyben.

Bánffy helyett ujra Fehérváry miniszter vállalkozott arra a szerencsétlen feladatra, hogy az ellenzéki szonokkal szemben a hadi parancsot megvédje.

Fehérváry mindjárt beszéde elején azt fejtegette, **hogy Hentzit a becsületszó csak addig kötötte, mig a magyarok Budán voltak.**

Nagy zaj tamadt e szavakra.

Többen azt kiáltották:

Szép becsület felfogás!

Fehérváry nagy dühösen: **Nem fogadok el leczkét a hecsületrontók és boykottálóktól.**

Balról: **Kik azok?**

Fejérváry: **Önök.**

Gullner: **De kik azok?**

Fehérváry a nemzeti pártra mutatva: **Önök, önök.**

E szavakra az egész ellenzék felugrott helyéről s óriási zaj között követelte, hogy **kivele, kivele!**

Félóra hosszáig irtózatos tombolás, padverés.

Az elnök folyton csenget, de az ellenzék jogos felháborodását nem tudta lecsillapitani.

Mindegyre e felkiáltás hallható: ki vele, zárt ülést kérünk.

Fehérváry sápadtan összefonta karjait.

Az ellenzék és kormánypárti képviselők fenyegetőzve egymáshoz rohannak.

Végre Kardos elnök, ki egész tehetetlenül ült az elnöki székben, az ülést **felfüggesztette.**

Erre a képviselők a Ház közepére tolultak s az ellenzékiek báró Fehérváry miniszter ellen fenyegető állást foglaltak el.

Fehérváry minisztert az egész jobboldal körülfogta és az ellenzéket azzal hecczelte, hogy folyton éljenezte báró Fejérváryt.

Az ellenzék az éljenzésre tombolással felelt s abczugolta Fehérváryt. A karzat közönsége is felállott s elfojtott lélegzettel leste, hogy alant a teremben mi történik.

Ezalatt a miniszterelnöki szobában miniszter-tanács volt.

A minisztertanács egy negyedóra mulva végett ért s Kardos alelnök ujra megnyitotta az ülést.

Fejérváry miniszter folytatni akara a beszédet.

Viharos ellenzés, kérjen bocsánatot, ha beszélni akar.

Addig nem engedjük beszélni.

Bartha Miklós szólni akar.

Óriási zaj jobbról, ugy hogy Bartha nem tud szóhoz jutni.

Balról folyton azt hangoztatják, hogy az elnök utasitsa rendre Fehérváryt.

Elnök: nem tehetem, nem hallottam, mit mondott.

Megujuló tombobolás és lárma a baloldalról.

Elnök ujra felfüggeszti az ülést.

A képviselők izgatottsága nötten nő, mikor Fejérváry kimegy, ezt kiáltják utánna: **Hináus esztrák zsoldos!**

A szünet félkettő utánig tartott.

Kardos elnök ujra megnyitván az ülést Fehérváry báró ujra szólni akar, de a baloldal tombojó zajjal követeli, hogy kérjen bocsánatot.

Fejérváry: **Bartha Miklós fog bocsánatot kérni: Fehérváry, nem soha.**

E szavakra olyan vihar támadt, a milyen nem volt még a magyar parlamentben. Egy negyed óráig tart a kiabálás: ki vele!

Elnök ujra felfüggeszti az ülést. Háromnegyed 3 órakor megiut megnyitotta Kardos az ülést, de a legzajosabb jelenetek ismétlődtek ujra.

Végre feláll Horánszky Nándor és kijelenti, hogy a házszabályokhoz kiván szólani.

A jobboldal azonban nem engedi, hogy beszéljen, a padokat veri s tombolva kiáltja, halljuk Fehérváryt.

A baloldal pedig azt kiáltja, hogy halljuk Horánszkyt.

A kölcsönös kiabálások egyre tartanak s az elnök tehetetlenségében nem tud semmit sem csinálni.

Bánffy felmegy az elnöki emelvényre s valamit szól az elnöknek.

A zaj erre még erősebb lesz s az elnök Bánffy utasitására felfüggeszteti egy órára az ülést.

A teremszolgák besiettek és felgyujtották a lámpákat.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLOS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.*)

Tekintetes Szentmiklósy László joghallgató urnak

Helyt.

Kedves barátunk!

Megbizásod folytán felkerestük Polgár Péter joghallgató urat, hogy nevedben tőle elégtételt kérjünk az általa rajtad elkövetett inzultusért. Polgár Péter ur, azon kijelentéssel, hogy ő az általad vele szemben elkövetett szóbeli sértésért vett magának ezen inzultussal elégtételt, vonakodott megbizottait megnevezni és a lovagias elégtételt kereken megtagadta.

Ezek után mi az ügyet részedről a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánitjuk.

Midőn szives bizalmadat megköszönjük, maradunk üdvözlettel

őszinte barátaid
Richtzeit Mór,
ifj. Nagy Miklós.

Kolozsvárt 1898. november 20-án.

Fenti sorokra vonatkozólag kinyilatkoztatom, hogy Polgár Péter a lovagias eljárással nincs tisztában, tettlegesen bántalmaz, sért, de azért lovagias elégtételt adni nem akar, nem mer, én azért őt ezennel gyávának nyilvánitom, s a közmegvetésnek ezennel átadom.

Szentmiklósy László.

Kolozsvárt, 1898, nov. 20-án.

A mai időben

midőn a borhamisitás napirenden van, hasznos szolgálatot velünk tenni olvasóinknak, midőn tudatjuk, hogy lehet kitünő, tisztán kezelt borokat is olcsó árban kapni egy helybeli czég (**Deutsch J.-né tokaj hegyaljai borkereskedő a Belmagyar és Tivoli-utcza sarkán bejárat Magyar-utcza felől**) most végezte Tokaj vidékén az uj ültetvényeken termett borok bevásárlását, melyeket olcsó árban bocsájt a vevő közönség élvezetére. Megjegyezni kivánjuk, miszerint fenti czég kötelezi magát a chemiai vizsgálatnál felmerülő költségek viselésére, ha a borok hamisitottnak bizonyulnának.

OCCASIO!
CSAK RÖVID IDEIG!
Karácsonyi és ujévi
ajándékoknak.
Olaj-festmények régi és modern mesterektől jutányos árak mellett eladatnak, ugyszintén **keleti szőnyegek** 30 forinttól kezdve nagy választékban.
Wesselényi Miklós-utcza 25. szám
volt hid-uteza.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 3276—898. D. V. T. 885. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

Deés város képviselőtestülete 188—1898 jegyzőkönyvi sz. intézkedésével 1898 évi Január 1-ső napjától egy évi 600 forint tiszteletdijjal javadalmazandó szerződéssel **mérnök** alkalmazását határozta el.

Felhivom szerződni óhajtókat, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványokat **folyó év deczember hó 15. napjáig** hozzám adják be.

A feltételek hivatalos órák alatt a városi levéltárban megtekinthetők.

Deés, 1898 november 13-án.

Szilágyi Albert
polgármester.

1835—98 tkv. 899. 1—1

Árverési hirdetmény.

A maros-ludasi takarékpénztár rt. végrehajtatónak Hirsch Jónásné sz. Grün Róza végrehajtást szenvedő elleni 1210 frt tőkekövetelés és járulékai, valamint csatlakozott Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár javára bekebelezett 3000 frt, 600 frt tőke és jár, Kisküküllőmegyei takarékpénztár javára bekebelezett 340 frt, 420 frt tőke és jár. Hirsch Májer gerendi lakós javára 750 frt tőke és jár. mező-szengyeli hitelszövetkezet 560 frt tőke s jár. az Erdélyi kereskedelmi és hitelbank részvénytársaság javára bekebelezett 1150 frt tőke és jár. és ugyanesak 3000 frt és 3000 frt és 75 frt tőkék s járulékai iránti végrehajtási ügyében.

1. Az **1898. Deczember hó 7-ik napján d. e. 10 órakor** a m. ludasi kir. járásbiróság telekkvi hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen árverés alá bocsáttatik a tordai királyi törvényszék a maros-ludasi királyi járásbiróság területén levő maros-ludasi 146. sz. telekjkvben A † 1. rsz. alatt felvett Grün Róza férj. Hirsch Jónásné, özv. Mandel Leopold, Mandel Fáni, Mandel Betti, Mandel Adolf, Mandel József és Mandel Eugénia kiskoruak nevén álló, valamint haszonélvező özv. Grün Józsefné sz. Krecs Sáli nevén álló 316_1, 316_2, 316_3 hrsz. ingatlanra 1658 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban.

2. Ezen árverésen a fent körülirt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni tog.

3 Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át — vagyis 165 frt 80 krt készpénzben vagy az 1881. évi 60. tez. 42.§. jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

4 Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számitandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számitandó 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanazon naptól számitandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számitott 6% kamatokkal együtt az 1881 évi deczemberben 80425 I. M. sz. a. kelt rendeletben előirt módon a maros-ludasi királyi adóhivatal mint birói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

5. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

6. Vevő a megvett ingatlan birtokába az árverés napján lép és annak haszna őt illető.

7. A vevőnek a vételi bizonyitvány az 1881 LX tez. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számitott 15 nap alatt az idézett törvényczikk 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

8. A tulajdonjognak vevő javára bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

9. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitüzött időben eleget nem tenne, az általa megvett ingatlanra az érdekelt felek bármelyikének kérelme következtében az 1881. LX t. cz. 185 § sa szerint vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett ujjabb árverés fog elrendeltetni.

Miről érdekelt felek értesittetnek.
A kir. járásbiróság telekkvi hatóságától.
Maros-Ludason, 1898. augusztus hó 9-én.

Doleschal,
kir. albiró.

Sz. 1505—898 898. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az abrudbányai kir. jbiróság 1897. évi 6435 sz. végzése következtében dr. Draia Eneás abrudbányai ügyvéd által képviselt Salamon Sándor javára Márk Juon Becu és trsai ellen 37 frt 50 kr. s járul. erejéig 1897. évi deczember hó 3-án foganatositott kiel végrehajtás utján lefoglalt és 308 frtra becsült I. Márk Avrám lui Zefienél, II Márk Juon Becunál és III. Márk Kánderinál szarvasmarhák, sertések, széna, szekér stb. ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a körösbányai kir. jbiróság V. 163_8—1898. számu végzése folytán 37 frt 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1896 évi májas hó 6. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 36 frtban biróilag már megállapitott költségek erejéig Bucsesden végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközlésére **1898. évi november hó 24. napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett, — a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Körösbányán, 1898 évi május 14.

Szöllősy János,
kir. bir. végrehajtó.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER
Linimentum Capsici compos.
Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget **„Horgony“** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.
RICHTER F. AD. és TSA., császár. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT (Thüringia).
873 3—38

KIRÁLY MIKLÓS
alkalmazás-, tudakozó- és közvetitő intézete
Iroda: Fő-utcza 136. szám.
Resiczabányán.
Melléklendő 50 kros levéljegy. Németajku bonnék és cselédség stb. stb. állásokra. 884. 2—2.

LÓHERE-mag legjobban értékesithető HAIDEK magkereskedésében BUDAPEST, VII. Károly-körut 9. szám.
743. 16—24

MINDEN SORSJEGY UTÁNFIZETÉS NÉLKÜL MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK
UJSÁGIRÓK SORSJÁTÉKA
FŐNYEREMÉNY 100.000 KORONA ÉRT.
5 NYEREMÉNY à 20.000 KORONA stb. stb.
AZ ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVÁNATRA 20% LEVONÁSSAL A VÁLLALAT KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁSÁROLJA
EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA
Huzás már 1899. január hó 4-én.
Sorsjegyeket ajánl:
Takarékpénzt. és hitelbank r. t., Mezőgazdasági bank és tak. pénzt., Folli Victor-féle váltóház.
851. 4—10

Gőzhenger-Malom, Árpa-gyöngy- és Köleshántoló-gyár. Szeszfinomitó, Szesz-Élesztő- és Eczet-gyár.
MOSKOVITS ADOLF és FIA
NAGYVÁRAD.
T. Cz.
Van szerencsénk ezennel szives tudomására hozni, hogy
Kolozsvárt, Belközép utcza 19. szám Kábdebó házban
liszt-raktárt
nyitottunk, melyben **legjobb hirnévnek örvendő örleményeink fog**nak áruba bocsáttatni.
Főtörekvésünk leend, hogy t. vevőinknek bizalmát mindenkor a legkitűnőbb minőségü örlemények kiszolgálása által megnyerjük, bátorkodunk ennélfogva szives pártfogását kikérni és maradunk
teljes tisztelettel
886. 3—3 **Moskovits Adolf és Fia.**
5 klg. liszt vételnél ingyen élesztő.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank **Áruraktára** 3 év óta törekvését oda irányitotta, hogy az
erdélyi lóhere-magnak
Kolozsvárt főpiaczot teremtsen.
Hogy ez az idén is minél jobban sikerüljön, tájékoztatni kivánjuk az érdekelteket, hogy intézetünk az idén ujabb áldozatokat hozva, jelenleg nem kevesebb, mint 10 különféle szerkezetü kül- és belföldi lóheretisztitó gép áll rendelkezésünkre, melyhez járul a szakszerü kezelés és az intézkedések lelkiismeretes, gyors és pontos végrehajtása.
Áruraktárainkban kezelt magvak exportképesek, mit bizonyit, hogy 2 év alatt több mint 100 waggont küldöttünk Ausztriába, Németországba, Schweizba és Francziaországba, az érdekel körök teljes megelégedésére.
Áruraktárunkban elhelyezett és kezelt vetőmagvakat külfölddel összeköttetésben álló legnagyobb magkereskedőknek magas áron tudjuk eladni.
Egyuttal tudatni kivánjuk azt is, hogy **helyiségünkben a magy. kir. földmivelésügyi miniszterium** segélyezése mellett létesitett és 7 év óta fennálló:
„Erdélyi Gazdasági Egylet Heremagtisztitó Raktára“
müködését a napokban ujra meg fogja kezdeni, hogy a gazda közönséget **valódi arankamentes erdélyi lóherével** ellássa.
Tisztitási költség (beleértve a raktározási és tüzbiztositási dijakat is) 2 frt 60 krban állapittatott meg métermázsánkint.
Az érdekeltek felkéretnek a tisztitásra szükséges magvakat lehetőleg korán beküldeni, nehogy tavasszal feltorlódó munka folytán a lóhere és luczernamagvak kitisztitása késedelmet szenvedjen.
Esetleges fölvilágositásokra az **Áruraktár kezelősége** készséggel vállalkozik. 815. 6—8.

Haszonbérbe adó birtok.
Özvegy báró **Apor Károlynénak** Marostordamegye Csejd községéhez tartozó, — a szöllők és erdők kivételével — 800—900 holdot kitevő tagositott **tófalvi birtoka** — gazdasági felszerelés nélkül —
azonnal haszonbérbe kiadó!!
Értekezhetni a tulajdonosnővel Maros-Vásárhelyt.
900. 1—2.

Telefon 204. GOMBOS FERENCZ Telefon 204.
KŐ- ES KÖNYVNYOMDÁJA
Beltorda-utcza 1. sz. (Takarékpénztári épület.) — KOLOZSVÁRT — **Beltorda-utcza 9. sz.** (Lyceum-nyomda.)
Készit Lithographiai munkákat, u. m.
Névjegyeket: angol, olasz, mágnás és ronde-irásokkal, saját-kezü aláirásokkal, koronák és czimerekkel
a legelegánsabb kivitelben.
Eljegyzési értesitőket, menyegzői- és báli meghivókat.
Műsorokat, Tánczrendeket,
Számlákat és levélpapirokat czégnyomatokkal.
Étlapokat, Étrendeket.
820.10—12
Mindennemü vignettákat a kivánt nagyságban, egyszerü és diszes kiállitásban.
Továbbá felvállaltatnak autografiák, mértani rajzok, részjegyek, részletivek, sorsjegyek, betéti könyvek, üzleti könyvek, árlapok stb. szóval mindenfajta **kőnyomdai** munkák a legjutányosabb árak mellett s a legkényesebb igényeket is kielégitve.
Könyvnyomdai munkák
gyors és pontos elkészitésére a 3 gyorssajtóval és a legdivatosabb betüfajokkal fölszerelt **Lyceum-könyvnyomdám** áll a n. é. közönség becses rendelkezésére.
Teljes tisztelettel: **GOMBOS FERENCZ.**
Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Ny. Magyari Mihály. nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.